SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1496

av Per-Arne Håkansson m.fl. (S)

Satsning på ökad svensk livsmedelsförsörjning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka den inhemska produktionen av livsmedel genom ett fokus på jordbruks- och trädgårdsnäring och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av forskning och nya innovationer inom de gröna näringarna och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges självförsörjningsgrad av livsmedel är och har under lång tid varit låg. Länge har den allmänna opinionen visat litet intresse för frågan men med pandemin och de störningar av leveranskedjor den förde med sig och det därpå följande angreppet på Ukraina finns i dag ett nyvaket intresse. Den nationella livsmedelsstrategin syftar till att öka en hållbar svensk livsmedelsproduktion och har målet att Sverige år 2030 ska ha en fungerande kompetensförsörjning för hela livsmedelskedjan.

Tillväxtverkets kartläggning visar att behovet av utbildning är stort och allra störst i producent- och förädlingsledet. Det krävs ett omfattande kompetenslyft för att livsmedelsbranschen ska nå strategins mål.

Enligt en rapport från Tillväxtverket står Sveriges livsmedelssektor inför en växande kompetenskris som inte längre bara kan beskrivas som ett rekryteringsproblem. Den slår mot hela systemets förmåga att producera, utveckla och ställa om. När kraven på teknik, kvalitet, hållbarhet och beredskap ökar i snabb takt blir bristen på rätt kompetens en strukturell svaghet med långtgående konsekvenser.

Kompetenskrisen i livsmedelssektorn betraktas i detta perspektiv vara allvarligare än i allmänhet på arbetsmarknaden då den påverkar livsmedelsförsörjningen, en av samhällets mest grundläggande funktioner. Om Sverige ska stärka sin livsmedelsproduktion krävs en tydlig nationell riktning, långsiktigt ansvarstagande från hela branschen och tydliga mandat. Det krävs en kraftsamling av hela sektorn. Annars riskerar dagens flaskhalsar att utvecklas till en systemhotande försörjningskris.

Svenska Livsmedelsarbetareförbundet och Livsmedelsföretagen i Sverige lyfter fram kompetensbehov, vikten av ökad självförsörjningsgrad och fokus på utbildning, innovation för en kraftsamling för svensk inhemsk livsmedelsindustri. Trots satsningar på livsmedelsstrategi är den inhemska produktionen alltjämt under 50 procent.

Inte minst den skånska livsmedelsbranschen har stor potential att växa och bli mer hållbar. Men för att detta ska ske behöver branschen bli mer attraktiv för studenter och jobbsökande med rätt kompetens.

Livsmedelsarbetareförbundet har undersökt hur det ser ut med kompetens utvecklingen för livsmedelsarbetarna. Var sjätte livsmedelsarbetare får varken utbildning eller kompetensutveckling i arbetet. Detta trots att Livsmedelsföretagen själva uppger att kompetensbrist är det största hindret för att investera i automatisering och nya produktionslinjer. Utbildningsmöjligheter anpassade för branschens behov saknas dessutom. Det finns till exempel ingen utbildning till slaktare och styckare. Det är förödande för svensk livsmedelsproduktion.

Ett robust svenskt totalförsvar förutsätter en stark och fungerande livsmedels beredskap. Det kräver ökad svensk livsmedelsproduktion. Ur beredskapssynpunkt är det viktigt att ha livsmedelsproduktion och en god försörjningsförmåga i hela landet. Vi kan också börja beredskapslagra viktiga insatsvaror, särskilt sådana vi inte kan producera själva, och få i gång en inhemsk produktion av de insatsvaror vi har goda förutsättningar att producera i Sverige, exempelvis växtnäring och biodrivmedel. På dessa områden måste forskning och innovation stärkas. Då kan vi snart ha en stark svensk livsmedelsproduktion igen.

Per-Arne Håkansson (S)

Niklas Karlsson (S)

My Rosell (S)

Anna Wallentheim (S)

Arwin Sohrabi (S)

Morgan Johansson (S)

Adrian Magnusson (S)

Ola Möller (S)

Ewa Pihl Krabbe (S)

Joakim Sandell (S)

Zinaida Kajevic (S)

Cilla Dahl Andersson (S)